

Tuberkulosen er ikke utryddet

Takket være «Holmenkollstiens» som barna her flokker seg rundt, ble det tross tuggel barnehane i en av de gamle kurrhaller. Barnepleiersken er Ruth Henriksen.

Neste helg vil Oslo Sanitetsforenings damer gå rundt og selge «Holmenkollstien» til inntekt for tuberkulosesaken. Igjen vil de møte mange uforstående og spørrende ansikter. Tuberkulose? Er ikke det en sykdom som hører fortiden til? Er det barna i Korea det gjelder?

Nei, man behøver ikke gå lenger enn til Grefsen Sanatorium for å finne endel tuberkulose barne, den yngste bare seks måneder gammel. Barneavdelingen er under all kritikk, rett og slett fordi man ikke har maktet å skaffe penger nok til oppussing. Folk lever tydeligvis i den tro at tuberkulosen på det

— Nei, her fins ingen kompleksser og sykehusstrøk. sier overlege Si-mon Frostad. Her holder han yngstemann et godt år gamle Lornis som for noen år siden ville vært dødsdømt. Idag har man så gode medisiner og effektiv behandling at det praktisk talt aldri hender at noen dør av tuberkulose.

Nærmeste er utryddet i dagens Norge.

En mor klaget over forholdene på sanatoriet og sendt en henstilling til myndighetene om saken. Det resulterte i en bevilgning på 45 000 kroner i år, så oppussingen er i full gang. Og inntektene av «Holmenkollstien» har bidratt til den nye barnehaven i en av de gamle kurrhaller på Grefsen. Der bohrer 12-14 småbarn seg, hver dag klokken 10-12. Glemt er sprøyter og behandling. De har jo så nok av leker å stille med, og tante sønner for beskjefligelsen som i andre barnehaver. Ingen vil kunne ane at disse barne er syke, og at de har vært hjemmefra i månedsvis, kanskje år. De følger seg tydeligvis

Til Grefsen Sanatorium — som har verdens minste tilbaketalsprosent — kommer barn fra hele landet.

— Se på denne lille pjokken her? Tror De han har noen kompleksser og sårner sin mor? Langt ifra.

Overlege Frostad leker med lille Lornis, en delig seks måneder gammel gutt fra Trøndelag som har tilbragt mesteparten av sitt liv på sykehus, og skal være et eller to år til på Grefsen Sanatorium.

Medisiner isledenfor blåsning og operasjon

Den runde pjokken med røde roser i klunne ser ut som sunnheten selv, så sprellende og smilende når han får litt oppmerksomhet. Overlegen har vanskelig for å løstve seg fra den lille barnesengen. Straks han snur ryggen til, hylter Lornis og overlegen har plikter være plikter. Barne fremfor alt.

Jovisst ser han sunn og frisk ut. Men De skulle sett ham innvendig! Han er alvorlig angrepet av tuberkulose, og bare for noen år tilbake ville han vært dødsdømt. Men i dag har vi så gode medisiner og så effektiv behandling at det praktisk talt aldri forekommer at noen dør av tuberkulose. Det er i tilfelle rone og skjøre uhell, at de kommer for sent til behandling for eksempel.

Kan sykdommen være medfødt? — Nei, de smittes som ganske små, av foreldre, tanter, onkler eller kanskje helst av besteforeldre som har vært i deres nærhet. De eldre representterer slorst smittefare, selv om tuberkulose i dag praktisk talt ikke regnes for å være en smittsom sykdom. Nyfag ble det foredelt en undersøkelse i England, hvor negative barn ble utsatt for smitte. Men ikke én av dem ble positivt, selv efter langvarig nærkontakt med primær-infiserte barn.

Grefsen Sanatorium, som er det eneste barnesanatorium i landet utenom Vensnoen i Saltdalen, kan glede seg over å ha verdens minste tilbaketalsprosent.

— Hva kan dette komme av, overlege Frostad? — For det første beholder vi ganske pasientene lenger enn ved noe annet sanatorium for å være sikker på at alt er i orden. Vi regner minst to års behandling med sykehusopphold og etterbehandling. Bare ca. 20 prosent slipper med et år.

Det er tydelig at barnetuberkulosen er på retur. For 4-5 år siden hadde vi 55-60 barn her på Grefsen i dag venter de som bronchoscoperer barn. Et rør settes ned i luftveiet for å finne ut hvordan tilstanden er, om behandlingen har virket osv. Bronchoskopien har hatt meget å bely for å komme tuberkulosen tilhivs.

— Hva med setve behandlingen? — For i tiden hadde man to alternativer, blåsbehandling eller operasjon eller professor Semb metode. Nu er man praktisk talt gått bort fra blåsbehandlingen og operasjon er sjelden. Den medikamentelle behandling har mer og mer tatt overhånd. Vi har kjemoterapeutiske midler som streptomycin, isoniazid og PAS.

— Representterer tuberkulosen noen fare her i landet? — Nesten 1500 nye tilfelle på ett år —

— Det er all grunn til å se alvorlig på sykdommen fremdeles. Selv om man har kommet langt med bekjempelsen av den, er det ingen grunn til å stanse opp og tro at tuberkulosen hører fortiden til. På sanatoriets laboratorium dirver overlege Frostad en ganske omfattende forskning. Instrumentene som brukes, representterer mangfoldige tusen kroner, og en hel del av dem har han kjøpt selv. For når det gjelder støtten til tuberkulosesaken, møter man ofte forbausende liten forståelse hos folk. De tenker ikke på at hundrevis av nye tilfelle registreres hvert år. I perioden 1956-60 var det gjennomsnittlig 1304 smittetilfelle og 1000 ikke-smittetilfelle nye tilfelle hvert år. Ifølge den siste statistikk som foreligger hos Statistisk Sentralbyrå fra 1962, er tallene sunket til henholdsvis 805 og 620. Nesten 1500 nye tilfelle av tuberkulose på ett år. Nei, det er ingen grunn til å tro at sykdommen er overvunnet i velstandsstaten Norge.

Igen vil de møje mange uforsvarende og spørrende ansikter. Tuberkulose? Er ikke det en sykdom som hører fortiden til? Er det barna i Korea det gjelder?

Nei, man behøver ikke gå lenger enn til Grefsen Sanatorium for å finne endel tuberkuløse barn, den yngste bare seks måneder gammel. Barnevdelingen er under all kritikk, rett og slett fordi man ikke har maklet å skaffe penger nok til oppussing. Folk lever tydeligvis i den tro at tuberkulosen på det

— Nei, her fins ingen komplekser og sykhusstrekk, sier overlege Simon Frostad. Her holder han ungdomstjennan et hånt som for noen år siden ville vært dødsdømt. I dag har man så gode medisiner og effektiv behandling at det praktisk talt aldri hender at noen dør av tuberkulose.

nærreste er uttryddet i dagens Norge.

En mor klaget over forholdene på sanatoriet og sendt en henvendelse til myndighetene om saken. Det resultatet i en bevilling på 45 000 kroner i år, så oppussingen er i full gang. Og innsettene av «Holmenkolstien» har bidratt til den nye barnehaven i en av de gamle kurualler på Grefsen. Der bohrer 12—14 småbarn seg, hver dag klokken 10—12. Glent er sprøyter og behandling. De har jo så nok av leker å stille med, og tantene sørger for beskjeftigelsen som i andre barnehaver. Ingen vil kunne ane at disse barna er syke, og at de har vært hjemmefra i månedsvis, kanskje år. De føler seg tydeligvis fullstendig hjemme i miljøet.

Ingen sykhusstrekk

Det samme gjelder skolebarna som er inn delt i «strøkskole» og «småskole» som ved en landens skole. De kommer fra hele landet og får undervisning som andre folkeskolebarn. I skolestuene har overlege dr. med. Simon Frostad selv sørget for den kunstneriske utsmykning på veggene. Han er meget populær blant barna, fulgte med oss rundt overalt, og som takk for besøket kvitlerte elevene med sin spesielle sang:

«Stuart skal du bli frisk og reise hjem min venn, men kommer du til å lengte hit igjen.
Hit til gode gamle Grefsen, hit til oljefen, tran og PAS, hit til skole, lekser, lek og sprøglennas»

— Nei, her finnes ingen komplekser og sykhusstrekk, sier overlegen. — Alt dette snakket om barn på sykehus er overdrevel. Barn slår seg til ro overalt, hos tanter, bestemødre eller på sykehus f. eks., bare man gir dem godt stell og er snille mot dem. Og her er alle snille mot

torium — som har verdens minste tilbakefallsprosent — kommer barn fra hele landet.

barna. De trives hos oss, og hjemtjenstel er aldri noe problem.

— Se på denne lille pjokken her? Tror De han har noen komplekser og savner sin mor? Langt ifra. Overlege Frostad leker med lille Lornn, en deilig seks måneder gammel gutt fra Trøndelag som har tilbrakt mesteparten av sitt liv på sykehus, og skal være et eller to år til på Grefsen Sanatorium.

Medisiner istedenfor blåsling og operasjon

Den runde pjokken med røde roser i kinnene ser ut som sunnheten selv, så sprellende og smilende når han bare får litt oppmerksomhet. Overlegen har vanskelig for å løstve seg fra den lille barnesengen. Straks han snur ryggen til, hylter Lornn og overlegen har plukket være plukket. Barna fremfor alt.

— Jovisst ser han sunn og frisk ut. Men De skulle sett ham innvendig! Han er alvorlig angrepet av tuberkulose, og bare for noen år tilbake ville han vært dødsdømt. Men i dag har vi så gode medisiner og så effektiv behandling at det praktisk talt aldri forekommer at noen dør av tuberkulose. Det er i tilfelle rene og skjære uhell, at de kommer for sent til behandling for eksempel.

— Kan sykdommen være medfødt?

— Nei, de smittes som ganske små, av foreldre, tanter, onkler eller kanskje helst av beslefedre som har vært i deres nærhet. De eldre representanter største smittefare, selv om tuberkulose i dag praktisk talt ikke regnes for å være en smittsom sykdom. Nyelig ble det forelagt en undersøkelse i England, hvor negative barn ble utsatt for smitte. Men ikke én av dem ble positiv, selv etter langvarig nærkontakt med primær-infiserte barn.

— Hva kan dette komme av, overlege Frostad?

— For det første beholder vi kan-ske pasientene lenger enn ved noe annet sanatorium for å være sikre på at alt er i orden. Vi regner minst to års behandling med sykehusopphold og etterbehandling. Bare ca. 20 prosent slipper med et år.

Det er tydelig at barnetuberkulosen er på retur. For 4—5 år siden hadde vi 55—60 barn her på Grefsen, i dag under 30. Vi er de eneste som bronchoscoperer barn. Et rør settes ned i luftrøret for å finne ut hvordan tilstanden er, om behandlingen har virket osv. Bronchoskopen har halt meget å bety for å komme tuberkulosen til livs.

— Hva med selve behandlingen? — For i tiden hadde man to alternativer, blåsebehandling eller operasjon etter professor Sembs metode. Nu er man praktisk talt gått bort fra blåsebehandlingen og operasjon er sjelden. Den medisinske behandling har mer og mer tatt overhånd. Vi har kjemoterapeutiske midler som streptomycin, isoniazid og PAS.

— Representerer tuberkulosen noen fare her i landet?

Nesten 1500 nye tilfelle på ett år

— Det er all grunn til å se alvorlig på sykdommen fremdeles. Selv om man har kommet langt med bekjempelsen av den, er det ingen grunn til å slanse opp og tro at tuberkulosen hører fortiden til.

På sanatoriets laboratorium driver overlege Frostad en ganske omfattende forskning. Instrumeneene som brukes, representerer mangfoldige tusen kroner, og en hel del av dem har han kjøpt selv. For når det gjelder støtten til tuberkulosesaken, møter man ofte forbausende liten forståelse hos folk. De tenker ikke på at hundrevis av nye tilfelle registreres hvert år. I perioden 1956—60 var det gjennomsnittlig 1300 smittetilfelle og 1000 ikke-smittetilfelle nye tilfelle hvert år. Ifølge den siste statistikk som foreligger hos Statistisk Sentralbyrå fra 1962, er tallene sunket til henholdsvis 805 og 620. Nesten 1500 nye tilfelle av tuberkulose på ett år. Nei, det er ingen grunn til å tro at sykdommen er overvunnet i velstandsstaten Norge.

ASSA.

De større barna får full folkeskoleundervisning og hører som all annen sykehusundervisning i Oslo og Akershus innunder Ruseløkka skole. Lærerinne er soster Johanne Grønset (t. v.) som er utdannet sykepleierstke og lærerinne og Mai-Berith Johansen. Det har endog hendt at en pasient på Grefsen Sanatorium tok artium efterat legene ble satt i gang med matematikk- og fysikkundervisning.